

Asiantuntijahoitaja vai hoitotyön asiantuntija – hoitotyön osaajia ja kehittäjiä tarvitaan

18.3.2026

Hoitotyön osaamistarve

Kevan (2023) eläköitymisennusteessa on tuotu esiin eläköityvien määrä hyvinvointialueilla vuoteen 2033 mennessä. Keskimäärin joka kolmas työntekijä jää eläkkeelle, ja lukumääräisesti suuri osa näistä työntekijöistä on lähihoitajia tai sairaanhoitajia. Huolimatta alalla vallitsevasta matalapaineesta, hoitotyön osaajille on yhä edelleen suuri tarve lähitulevaisuudessa.

Lain terveydenhuollon ammattihenkilöistä (559/1994) tarkoituksena on edistää potilasturvallisuutta sekä terveydenhuollon palvelujen laatua. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto myöntää hakemuksesta oikeuden harjoittaa Suomessa proviisorin, sairaanhoitajan tai kätilön ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Kyseisen lain 15 §:ssä kuvataan Terveydenhuollon ammattihenkilön yleiset velvollisuudet, kuten ammattieettiset velvollisuudet. Laissa sanotaan, että “*terveydenhuollon ammattihenkilön ammattitoiminnan päämääränä on terveyden ylläpitäminen ja edistäminen, sairauksien ehkäiseminen sekä sairaiden parantaminen ja heidän kärsimystensä lievittäminen. Terveydenhuollon ammattihenkilön on ammattitoiminnassaan sovellettava yleisesti hyväksyttyjä ja kokemusperäisiä perusteltuja menettelytapoja koulutuksensa mukaisesti, jota hänen on pyrittävä jatkuvasti täydentämään.*”

Sairaanhoitajan osaaminen on keskeisessä asemassa potilaan kokonaisvaltaisessa terveyden ja sairauden

hoidossa, ohjauksessa, sairauksien ennaltaehkäisyssä sekä potilaan läheisten ohjaamisessa (Sairaanhoitajat, 2025).

Terveydenhuollon kasvavat tarpeet

Terveydenhuollon kustannusten kasvu, sairauksien yleistyminen ja väestön ikääntyminen ovat saaneet useat maat etsimään uusia tapoja vahvistaa perusterveydenhuoltoa kestävän ja saavutettavan terveydenhuollon järjestämiseksi (Schober, 2025). Maailman terveysjärjestö (WHO) ja kansainvälinen sairaanhoitajaliitto (ICN) näkevät laajavastuisen hoitotyön asiantuntijan (Advanced Practice Nurse eli APN) roolin keskeisenä keinona vahvistaa terveydenhuollon palveluja. APN-roolit voivat helpottaa perusterveydenhuollon kuormitusta, mutta tämä edellyttää sekä ajattelutavan muutosta että terveyspolitiikkaa, joka tukee APN-toimintaa. On tärkeää luoda selkeät ammatilliset standardit, määritellä roolit, varmistaa sopiva koulutus ja ymmärtää, miten politiikka vaikuttaa APN-käytäntöön.

Laajavastuinen hoitotyö

Advanced Practice Nursing (APN) tarkoittaa suomeksi laajavastuista hoitotyötä (Suomen Sairaanhoitajat APN-asiantuntijatyöryhmä, 2024). APN-lyhenteellä voidaan viitata myös ammattihenkilöön Advanced Practice Nurse, suomeksi laajavastuisen hoitotyön asiantuntija. Kansainvälisen sairaanhoitajaliiton (ICN) mukaan laajavastuisen hoitotyön asiantuntija pystyy itsenäiseen päätöksentekoon työskennellessään erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä. Tehtävä edellyttää ylempää korkeakoulututkintoa (FiNQF-taso 7 tai 8), joka mahdollistaa tarvittavan osaamisen kehittymisen ja uralla etenemisen kliinisessä hoitotyössä. Laajavastuisen hoitotyön alla tunnistetaan erilaisia tehtävänkuvia, joista kansainvälisesti yleisimmin ja Suomessakin tunnistettua tehtävänkuvaa ovat asiantuntijasairaanhoitaja (engl. Nurse Practitioner, NP) ja kliinisen hoitotyön asiantuntija (engl. Clinical Nurse Specialist, CNS).

Kansainvälisestikin tarkasteltuna APN-roolit eivät aina saa riittävää tukea, ja päätöksentekijät tuntevat ne usein huonosti (Schober, 2025). APN-hoitajat joutuvat edelleen kamppailemaan tunnustamista, selkeistä käytännön standardeista ja koulutuksen määrittelystä, jotta heidän osaamistaan voidaan hyödyntää täysimääräisesti. APN-toiminnan vahvistaminen edellyttää ajantasaista ja tukevaa terveyspolitiikkaa. Laajavastuinen hoitotyö on dynaamista ja jatkuvasti muuttuvaa. Kymmenen vuotta sitten tehty ajankohtainen terveyspolitiikka saattaa nykyisessä terveydenhuollon ympäristössä olla vanhentunutta tai riittämätöntä.

Terveyden edistäminen ja terveyspolitiikka

Terveyspolitiikka ohjaa palveluiden käyttöä, rahoitusta, tutkimusta ja terveydenhuollon ammattilaisten rooleja (Schober, 2025). Jotta APN-asiantuntijat voidaan integroida tulevaisuuden terveyspalveluihin, päätöksentekijöiden ja ammattilaisten on kehitettävä heitä tukevaa politiikkaa. Tämä edellyttää vahvaa johtajuutta ja näyttöön perustuvaa päätöksentekoa.

Kliinisillä hoitotyön asiantuntijoilla on tietoa ja taitoa arvioida yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen terveyden

tarpeita (Schober, 2025). Hoitotyön asiantuntijoita tarvitaan myös saavuttamaan laissa määritellyt tavoitteet hoidon laadun ja terveyshyötyjen saavuttamiseksi sekä näyttöön perustuvien toimintojen juurruttamisessa käytännön toiminnaksi. Esimerkkinä tästä toimivat useat asiantuntijatyöryhmät, joiden panostuksella olemme saaneet käyttöön useita Hotus-hoitosuosituksia (Hotus, 2025). Hotus-hoitosuositukset® ovat kansallisia näyttöön perustuvia suosituksia terveydenhuollon ammattihenkilöille sosiaali- ja terveydenhuollon käytännöistä ja toimintatavoista. Hotus-hoitosuositukset® kohdentuvat erityisesti hoitotyöhön, mutta ne ovat hyödynnettävissä myös laajemmin erilaisissa sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöissä.

Hoitotyössä on yhä edelleen tärkeää vahvistaa näyttöön perustuvia toimintamalleja ja huolehtia hoitotyön laadun varmistamisesta (Jokiniemi, ym. 2022). Kliinisen hoitotyön asiantuntijan osallistumista monitieteellisiin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin tarvitaan. Kliinisen hoitotyön asiantuntijan monialaisen ja laajavastuisen osaamisen hyödyntäminen terveydenhuollossa on keskeinen osa olemassa olevien resurssien optimaalisessa käyttämisessä sote-uudistuksen edetessä. Hoitotyön asiantuntijat voivat varmistaa osaltaan, että potilaat saavat laadukasta näyttöön perustuvaa hoitostandardien mukaista hoitoa, joka ei vaarannu niukassakaan henkilöstön resurssitilanteessa.

Kliininen asiantuntijuus on voimavara, joka on avannut uudenlaisia yhteistyökuvioita ja verkostoja. Hoitotyön kehittämisessä tiedon jakaminen ja yhteistyö ovat avainasemassa. SEAMK Kliininen asiantuntija (YAMK) -koulutus on mahdollisuus tämän verkoston kasvattamiseen ja omien tietojen ja taitojen päivittämiseen tulevaisuuden tarpeisiin. Kliinisiä asiantuntijoita tarvitaan tulevaisuudessa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti.

Johanna Soini
TtM, lehtori, hoitotyö
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

johanna.soini (a)app-staging.seamk.hion.dev

Mari Salminen-Tuomaala
TtT, dosentti, yliopettaja, Kliininen asiantuntijuus
Seinäjoen ammattikorkeakoulu

mari.salminen-tuomaala(a)app-staging.seamk.hion.dev

Johanna Soini on terveystieteiden maisteri, joka toimii hoitotyön lehtorina Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hän on ollut mukana työryhmässä laatimassa Hotus-hoitosuositukset® Tehohoitopotilaan kivun tunnistaminen ja arviointi -suositusta. Hän on aikaisemmin toiminut useita vuosia hoitotyön kliinisenä asiantuntijahoitajana terveydenhuollossa.

Mari Salminen-Tuomaala on terveystieteiden tohtori, joka toimii kliinisen hoitotyön yliopettajana Seinäjoen ammattikorkeakoulussa. Hän on sosiaali- ja terveysalan ylempi AMK, Kliininen asiantuntijuus -tutkinnon YAMK-yliopettaja sekä Terveyden edistäminen ja hoitotyö -tutkimusohjelman vetäjä. Hän toimii myös dosenttina Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteiden terveystieteiden yksikössä (hoitotieteen dosentuuri).

Lähteet

Finlex (559/1994). *Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä.*Laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä | 559/1994 | Lainsäädäntö | Finlex

Hotus. (2025) *Hotus-hoitosuositus®.* Hotus-hoitosuositus® – Hotus – Hoitotyön tutkimussäätiö sr

Jokiniemi, K., (2022). Pietilä, A-M. & Mikkonen, S. (2022). *Suomalaisten kliinisen hoitotyön asiantuntijoiden osaaminen: Arviointi validoidulla ydinosaamismittarilla*. University of Eastern Finland. UEF eRepo. https://erepo.uef.fi/server/api/core/bitstreams/8721089d-d1d7-4fb4-814d-008a7edd95d3/content

Keva. (2023) *Hyvinvointialueiden työntekijöistä joka kolmas eläköitymässä.*Hyvinvointialueiden työntekijöistä joka kolmas eläköitymässä – Keva

Sairaanhoitajat. (2025). *Sairaanhoitajan monet eri urapolut.*Sairaanhoitajan monet eri urapolut | Sairaanhoitajat

Schober, M. (2025). *Exploring the Implementation of Advanced Practice Nurses in Healthcare Systems: Factors of Role Identity to Consider with Policy Development*. Medical Research Archives, [online] 13(6). https://doi.org/10.18103/mra.v13i6.6689

Suomen Sairaanhoitajat APN-asiantuntijatyöryhmä (2024). *Laajavastuisen hoitotyön käsitteet suomeks*i. APN_CNS_NP_kasitteet.pdf